

Módszertani leírás

Az állami és önkormányzati tulajdonú, nem az államháztartásba sorolt (közösségi, public) vállalatok éves pénzügyi számláinak adatközléséhez

Nemzetközi módszertani előírások a közösségi (public) vállalatok számláira vonatkozóan

A nemzeti számlák korábbi módszertani kézikönyve (ESA95) ajánlásként tartalmazta a pénzügyi (S.12) és a nem pénzügyi (S.11) vállalati szektor bontását fő tulajdonos szektorok szerint, azaz a közösségi, a belföldi magán és a külföldi tulajdonú vállalatok elkülönítését. Az új módszertani előírások (ESA2010) a vállalati szektorok tulajdonosok szerinti részletezéséből fontosságánál fogva kiemelik a közösségi vállalatok körét és definiálják a közösségi szektor (public sector) fogalmát, amely az államháztartás (S.13) és a közösségi vállalatok (S.11 és S.12 része) együttese.

A közösségi vállalatok olyan pénzügyi és nem pénzügyi vállalatok, amelyek az államháztartás (kormányzati szektor) tulajdonosi ellenőrzése mellett működnek, azaz jellemzően közvetlenül vagy közvetve többségi állami vagy önkormányzati tulajdonban vannak. A közösségi vállalati csoportok részét képezik tehát a többségi állami és önkormányzati tulajdonú vállalatok, illetve azok leányvállalatai is. A közösségi vállalatokat, mint piaci termelőket a nem pénzügyi és a pénzügyi vállalatok szektorán belül lehet elkülöníteni. Ezek a vállalatok továbbra is a vállalati szektorok részét képezik a nemzeti (pénzügyi vagy nem pénzügyi) számlákban, de ezekre külön is összeállíthatók a statisztikák.

A közösségi vállalatokról szóló pénzügyi számla adatközlés célja

Az adatközlés célja, hogy tájékoztatást adjon a nem az államháztartásba sorolt, közvetlen vagy közvetett állami és önkormányzati tulajdonban lévő, gazdasági társasági formában működő vállalatok pénzügyi számláiról. Az adatközlési táblák felépítése, az egyes tételek tartalma vagy az adatok értékelése a pénzügyi számlákra vonatkozó általános módszertani előírásoknak megfelelően került kialakításra, így az adatok illeszkednek a nem pénzügyi vállalatokról (S.11), illetve a pénzügyi vállalatokról (S.12) közölt általános pénzügyi számlák megfelelő adataihoz (kiemelések azokból).

A közösségi vállalatok pénzügyi számlái választ adnak arra, hogy mekkora és hogyan változik a teljes közösségi (állami és önkormányzati) vállalati kör adóssága, mekkora nettó pénzügyi vagyონuk nagysága, illetve, hogy a szektor milyen mértékű pénzügyi kapcsolatokkal rendelkezik más szektorokkal, mekkora államadósságot tart és mekkora állami tőkével működik. Továbbá képet kaphatunk a közösségi vállalati kör pénzügyi egyenlegéről (nettó finanszírozási képesség), illetve annak változásáról is. Ezen belül kiemelt fontossággal bír a tulajdonosi (állami, önkormányzati) nettó tőkejuttatások nagysága. Az aggregált adatok felhasználhatók az állami, önkormányzati tulajdonú vállalatok nemzetgazdasági súlyának meghatározásához. A közösségi vállalatok és az államháztartás adatainak együtteséből előállíthatók a közösségi szektor mutatói is.

Az adatközlés tartalma

Az adatközlés a közösségi vállalatok körét teljes egészében felöleli, a központi bank (S.121) kivételével. A Magyar Nemzeti Bank a közösségi pénzügyi vállalatok részét képezi, amelynek számlái ugyanakkor a pénzügyi számlák általános, minden szektorra kiterjedő publikációiban önálló alszektorként, részletesen bemutatásra kerülnek. Ezért ebben az adatközlésben az MNB számlái nem szerepelnek.

A közösségi vállalatok pénzügyi számláiról szóló publikáció adatforrását alapvetően az érintett vállalatok éves beszámolójában szereplő mérlegek és eredménykimutatások jelentik. Ezen túlmenően a nem pénzügyi vállalatokra vonatkozóan felhasználásra kerülnek az F97 számú „Állami, önkormányzati, illetve közszolgáltató vállalatok főbb pénzügyi adatai”, illetve az F95 számú „Állami, önkormányzati nagy vállalatok éves pénzügyi adatai” elnevezésű jegybanki adatgyűjtések. A 2013-ban indított F95 jelű statisztikai adatgyűjtés mintegy 60 nagy közösségi vállalat részletes bontású, pénzügyi számlákhoz szükséges adatait tartalmazza, ez a vállalati kör a közösségi nem pénzügyi vállalati vagyon legalább 70%-át lefedi. Ez az adatgyűjtés a vállalati éves beszámoló mérlegében szereplő fontosabb tételeket részletezi.

A pénzügyiszámla-statisztika tágabb értelemben állományi (mérleg) és forgalmi (tranzakciós) adatok együttese. Az állományi adatok a vállalati mérlegekben közvetlenül megfigyelhetők. A forgalmi típusú adatokat illetően a pénzügyi számlás instrumentumok tranzakcióiról közvetlenül nem áll rendelkezésre információ, az államháztartással kapcsolatos egyes tranzakciók kivételével – a jelentős volumenű egyedi állami tőkejuttatásokat az államháztartási statisztikáknak megfelelően számoljuk el. Egyéb esetekben a tranzakciók értékét az állományváltozások felbontásakor reziduális elven határozzunk meg. A pénzügyi számlás instrumentumok egyéb volumenváltozás adatai közvetlenül az évente összeállításra kerülő közösségi vállalati körbe be-, illetve kikerülő vállalatok mérlegadatai révén állnak elő. Az átértékelődés számítása a 2011-ig visszavezetett F95 adatgyűjtés keretében rendelkezésre álló releváns állományi adatok devizabontása és az év végi devizaárfolyamok figyelembe vételével történik. Árváltozásból eredő átértékelődést csupán a részvények és részesedések számított forgalmi adatainál veszünk figyelembe. Az átértékelődések és az egyéb volumenváltozások meghatározásával a tranzakciók aggregált adatsorai megkaphatók.

A közösségi vállalatok pénzügyi számláinak publikációja váltja ki a nem államháztartási szektorba sorolt állami és önkormányzati tulajdonú nagyvállalatok adataira vonatkozó, 2013. év végével lezárult adatközlést.

A publikáció rendje, szerkezete

A „közösségi vállalatok éves pénzügyi számlái” című adatközlés évente, 9 hónapos átfutási idővel a teljes körű pénzügyi számlák megjelenésével egy időben jelenik meg a Magyar Nemzeti Bank honlapján a Statisztika/Statisztikai adatok, információk/Adatok, idősorok/XII. A nemzetgazdaság pénzügyi számlái menüpont alatt a „Közösségi vállalatok pénzügyi számlái” alpontban.

Az első adatközlés időpontja: 2014. szeptember 30.

Az adatközlés 2011-től kezdve, éves gyakorisággal tartalmaz adatokat.

A publikáció alábbi dimenziók alapján bontva közli a közösségi vállalatok összesített adatait:

- Pénzügyi eszközök és kötelezettségek állománya/éves tranzakciók/éves átértékelődések
- pénzügyi/nem pénzügyi vállalatok
- konszolidált/konszolidálatlan állományok
- állami tulajdonú/önkormányzati tulajdonú vállalatok

MNB Statisztikai Igazgatóság, 2014. december 31.